

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a JUDr. Zdenky Reisaurovej v právnej veci navrhovateľa: **H.R.**, nar. X., štátny príslušník A., naposledy bytom v zahraničí: P., časť W., provincia B., t. č. PT G., zast. Mgr. Z.Š., L.Z.L.P., B., proti odporcovi: **M.V.S.R. – M.Ú., P., B.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. p.: MU-791-11PO-Ž/2006 zo dňa 20.9.2006 na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 88/2006-105 zo dňa 23. januára 2008 takto

r o z h o d o l

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 88/2006-105 zo dňa 23. januára 2008 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie odporcu č. p. MU-791-11PO-Ž/2006 zo dňa 20.9.2006 v časti týkajúcej sa rozhodnutia o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu **zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.**

Rozhodnutie odporcu č. p. MU-791-11/PO-Ž/2006 zo dňa 20.9.2006 v časti o neudelení azylu navrhovateľovi **potvrďuje.**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku, potvrdil rozhodnutie č. p.: MU-791-11/PO-Ž/2006 zo dňa 20.9.2006, ktorým odporca podľa § 13 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl na území SR a súčasne rozhodol, že sa na neho nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu podľa § 47 zákona o azyle.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Krajský súd sa stotožnil

s názorom odporcu, že navrhovateľ v konaní nepreukázal opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ v prvom a druhom azylovom konaní a podobne aj v konaní pred súdom uvádzal rôzne údaje, týkajúce sa svojej osoby, rodinných príslušníkov a dôvodov svojho odchodu z krajiny pôvodu. Z tohto pohľadu je podľa krajského súdu osoba žiadateľa o azyl nehodnovernou osobou, a preto ani nebolo možné spoľahlivo zistiť, kto vlastne o azyl žiada ako aj skutočný dôvod navrhovateľovho odchodu z krajiny pôvodu. Podľa krajského súdu už táto skutočnosť svedčí o správnosti rozhodnutia odporcu. K navrhovateľovmu dôvodu, že sa obáva pomsty bratov zabitého veliteľa Faruka, táto jeho obava nie je dôvodom na udelenie azylu. Navrhovateľ totiž sám uviedol, že nikdy nebol zo strany spomenutých bratov veliteľa Faruka napadnutý či inak atakovaný a ani sa mu nikto nevyhrážal. Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ v zmysle príbehu, ktorý predostrel pred odporcom nebol prenasledovaný z rasových náboženských, politických dôvodov, resp. príslušnosti k určitej sociálnej skupine, pretože ak sa skutočne obával pomsty, išlo iba o obavu z kriminálneho činu.

Krajský súd v súvislosti s vyslovenou obavou za pôsobenie navrhovateľa v hnutí Taliban, za ktoré mal byť údajne väznený v Shebergan uviedol, že pokiaľ sa navrhovateľ podieľal na vojenských akciách ako príslušník Talibanu, pri ktorých sa používali tak ľahké zbrane ako aj rakety, s poukazom na známe hodnotenie hnutia Taliban, takáto jeho činnosť mohla svedčiť o možnosti použitia niektorej z vylučovacích klauzúl.

Krajský súd sa stotožnil aj s tou časťou napadnutého rozhodnutia, v ktorej bolo vyslovené, že na navrhovateľa sa z dôvodu ust. § 47 zákona o azyle nevzťahuje zákaz jeho vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu, pretože tak v prvostupňovom konaní a ani v konaní pred súdom nepreukázal, že by jeho život či sloboda boli ohrozené z dôvodov predpokladaných v § 47 zákona o azyle, a keďže nebolo zistené žiadne bezpečnostné riziko, súvisiace s jeho návratom, napadnuté rozhodnutie potvrdil v celom rozsahu. Krajský súd poukázal na to, že zo správ o krajine pôvodu nevyplýva, že navrhovateľ ako bývalý člen Hezb-e-Islami, by sa musel niečoho obávať, resp. že by mu hrozilo bezpečnostné riziko jeho návratu, pretože zo správ o krajine vyplýva, že bývalí členovia Hezb-e-Islami nie sú ohrození, ak je preukázané, že nie sú spojení s touto stranou, čo je prípad navrhovateľa, ktorý uviedol, že bol členom strany iba do roku 2001.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Krajskému súdu vyčítal, že si osvojil skutkové zistenia odporcu, ktorý sa však podľa jeho názoru nezaoberal dostatočne dôvodmi jeho žiadosti o azyl a zameral sa len na tie skutočnosti, ktoré mali slúžiť ako podklad pre neudelenie azylu, akými bolo najmä spochybňovanie dôveryhodnosti navrhovateľa. Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že v konaní pred odporcom ako aj krajským súdom dostatočne vysvetlil, prečo po prvýkrát požiadal o udelenie azylu pod menom Z. a prečo uvádzal nepravé dôvody svojej žiadosti (strach z ukrajinského prevádzачa, ktorý mu to poradil ako aj strach z toho, aby ho nenašli tí, ktorí ho v Afganistane ohrozovali). Navrhovateľ v tejto súvislosti uviedol, že bolo potrebné, aby sa krajský súd zaoberal jeho psychickým stavom, v akom sa nachádzal po príchode na Slovensko a zobral do úvahy aj to, že analfabet, nie je vzdelaný a nikdy predtým o Slovensku nepočul. Keď sa dostal na Slovensko, žiadatelia o azyl mu radili, aby neuvádzal svoje pravé meno a navrhovateľ z nedostatku skúseností a vedomostí

poslúchol. Po návrate zo Švédska, kde sa chcel dostať kvôli tomu, že tam má rodinu, už uvádzal svoje pravé meno a k svojej žiadosti o azyl vypovedal pravdivo a úplne.

Pokiaľ ide o meno M., ktoré je uvedené na jeho dokladoch, k tomu uviedol, že ide o jeho úradné meno, na ktoré má vystavené doklady v Afganistane, nejde ale o krstné meno a priezvisko podľa európskych noriem, ale o jeho prvé meno. Navrhovateľ zdôraznil, že v Afganistane sa používa priezvisko len výnimočne a je symbolom určitého spoločenského postavenia, pričom v Afganistane je možné voľne si zvoliť alebo zmeniť priezvisko.

Keďže navrhovateľ potom ako prišiel do Európy sa stretol s tým, že úrady s ktorými prišiel do styku chceli, aby okrem mena uviedol aj priezvisko a navrhovateľ nevedel, čo to znamená, a tiež sa obával, že ho nájde prevádzka, zvolil si prezývku R. a ponechal si len jedno zo svojich mien – H., pretože v Afganistane meno M. je veľmi bežné a neslúži na rozlišovanie osôb.

O dokladoch, ktoré navrhovateľ predložil súdu, hovoril už počas pohovoru pred odporcom a predložil ich v kópii spolu s opravným prostriedkom, čo dokazuje, že svoju identitu teda oficiálne meno neskrýval. Z jeho konania podľa navrhovateľ vyplýva, že mal záujem tieto doklady predložiť pred odporcom a pokiaľ by sa krajský súd dopytoval na rozdiel medzi menami M. a H./ H. R., navrhovateľ by to súdu vysvetlil.

K rôznym dátumom narodenia navrhovateľa (v dotazníku uvedený dátum narodenia X. a v dokladoch, ktoré predložil navrhovateľ sa uvádza dátum narodenia navrhovateľa rok 1969), navrhovateľ uviedol, že v Afganistane sa používa odlišný kalendár - perzský s odlišným letopočtom, preto mohlo dôjsť k chybe pri prepočte afganských rokov na európske, okrem toho navrhovateľ uviedol, že ani sám nevie, kedy sa narodil, vie len koľko má asi rokov, keďže v Afganistane sa narodeniny neoslavujú a neexistuje ani povinnosť udávať presný dátum narodenia, tak ako je to v SR.

Podľa navrhovateľa je pochybením odporcu ako aj krajského súdu, že v konaní neprihliadli na kultúrne špecifiká Afganistanu a keďže krajský súd bez ďalšieho skúmania a správneho a riadneho zistenia skutkového stavu veci vyhodnotil navrhovateľa ako osobu nedôveryhodnú, považuje navrhovateľ predmetný záver súdu za predčasný.

Podľa navrhovateľa bolo nesporné, že navrhovateľ v konaní preukázal subjektívne obavy z prenasledovania, t. j. strach z návratu do Afganistanu a obavy o život jednak z dôvodu všeobecnej situácie, ako aj z dôvodov svojho predchádzajúceho členstva v Hezb-e-Islami a Talibanu a kvôli krvnej pomste bratov veliteľa Faruka. Subjektívne obavy z prenasledovania sa týkajú krvnej pomsty zabitého veliteľa Faruka, nakoľko títo bratia majú v oblasti, kde navrhovateľ býval veľkú moc a chcú sa navrhovateľovi pomstiť za to, že jeho rodina svedčila proti ich bratovi, ktorý bol neskôr odsúdený a popravený. Farukovi bratia už zabilí rodičov navrhovateľa, manželka a deti navrhovateľa sa musia skrývať a v dome navrhovateľa vybuchla bomba, ktorá zabila jeho sestru, pričom krvná pomsta je podľa dostupných informácií v Afganistane zaužívaným tradičným nástrojom odplaty.

Okrem toho navrhovateľ si nevie predstaviť, ako by mohol ďalej v Afganistane žiť a starať sa o rodinu, pretože ako bývalý člen Talibanu a Hezb-e-Islami by mohol mať problémy či už s bývalými spolubojovníkmi alebo so súčasnou vládou, prípadne s mocnými warlordmi, ktorí v štáte vykonávajú svoju vlastnú politiku, navrhovateľ tiež

poukázal na svoje 2,5 ročné uväznenie v súkromnej väznici Scherberghan, ktorá je známa svojimi krutými podmienkami a smrťou mnohých väzňov.

Navrhovateľ napokon uviedol, že svoje subjektívne obavy z pomsty objektivizoval poukázaním na situáciu v Afganistane v čase jeho odchodu a tiež podložil svoje tvrdenia informáciami o situácii v Afganistane, ktoré predložil v konaní pred krajským súdom. Podľa navrhovateľa všetky uvedené informácie (vrátane informácií MV SR Krajským súdom v Bratislave) v skutočnosti preukazujú opodstatnenosť z prenasledovania, pretože:

1. dokazujú že navrhovateľ má dôvody obávať sa pomsty zo strany warlordov (Farukovi bratia) prameniace z jeho osobných skúseností ako aj zo situácie v Afganistane,
2. navrhovateľ môže byť ohrozený aj z dôvodu svojej predchádzajúcej činnosti a môže mu znova hroziť uväznenie podobné tomu v Schebergane,
3. afganský štát a štátna moc nie sú schopné mu poskytnúť ochranu,
4. nie je možné uvažovať o možnosti presídlenia, keďže situácia vo všeobecnosti v celom Afganistane zhoršila a navrhovateľ nemá v iných častiach krajiny podpornú sociálnu sieť.

Podľa navrhovateľa odporca ani krajský súd nevykonali zisťovanie, či dôvody jeho žiadosti o azyl majú oporu v realite, resp. vzhľadom na skutočnosť, že nie je zrejmé vysporiadanie sa s informáciami, ktoré svedčia v jeho prospech, nemôžu považovať neopodstatnenosť a irelevantnosť jeho žiadosti za preukázanú.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že dôvody jeho žiadosti zakladajú minimálne dôvod na aplikáciu zákazu vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu. Trval na tom, že v napadnutom rozhodnutí odporca nedostatočne preskúmal situáciu v Afganistane v čase vydania jeho rozhodnutia a nedostatočne skúmal, čo by hrozilo v prípade vyhostenia navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Zopakoval argumenty pre ktoré neudelil navrhovateľovi azyl na území SR, najmä nepreukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania z relevantných dôvodov, pričom za podstatný považoval fakt, že navrhovateľ svojim správaním, keď udával v priebehu konania tri rôzne mená a rôzne dôvody na udelenie azylu, zisťovanie skutkového stavu neuľahčil. Neustále pozmeňovanie dôvodov jeho žiadosti poukazovalo na skutočnosť, že informácie z jeho strany sú poskytované účelovo, v snahe znepríehľadniť posudzovanie jeho žiadosti. Odporca v tejto súvislosti poukázal na to, že po príchode na územie SR vystupoval pod menom Z., nar. 1974, a pred vydaním rozhodnutia opustil územie SR a odišiel do Švédska. Týmto svojím konaním potvrdil, že nemal skutočný záujem o delenie azylu a že SR použil len ako tranzitné územie na svojej nelegálnej ceste za prácou do krajín EÚ. Po jeho vrátení na územie SR, navrhovateľ podával dôvody na udelenie azylu, ktoré sa s odstupom času rozchádzajú, pričom takéto nesúrodý popis podľa odporcu znižuje dôveryhodnosť jeho tvrdení, ako aj to ako k uvádzaným skutočnostiam prišlo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o azyle (účinného do 31.12.2006, ďalej len zákon o azyle) Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v štáte, ktorého je štátnym občanom, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý je v štáte, ktorého má štátne občianstvo, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd (ods. 2).

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle Ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá v štáte, ktorý azylant opustil z dôvodov podľa § 8, a azylant s tým vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí; za azylanta robí právne úkony opatrovník, ktorého mu ustanoví ministerstvo; 7) ustanovenia § 16 ods. 2 sa nepoužijú.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o azyle Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky.

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Podľa § 13 ods. 3 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 20 ods. 3 zákona ak ministerstvo zamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu; vo výroku rozhodnutia uvedie, či sa na cudzinca vzťahuje zákaz vyhostenia, alebo vrátenia podľa § 47.

Podľa § 47 ods. 1 zákona o azyle žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídenca nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo ho vrátiť na hranice územia štátu, 21) kde by jeho život alebo osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z obzvlášť závažného trestného činu, 19) predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

Žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídenca nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo vrátiť na hranice územia

štátu, 21) kde by bol mučený alebo podrobený krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, alebo trestu (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia odporcu (ďalej len zákon o azyle) určuje žiadateľovi povinnosť počas vstupného pohovoru poskytnúť pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu.

Zásada non-refoulement bola upravená v ustanovení § 47 ods. 1 zákona o azyle tak, že žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencia nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo ho vrátiť na hranice územia štátu, kde by jeho život alebo osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z obzvlášť závažného trestného činu, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a rozhodnutie o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Afganistan - správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine rok 2004, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA z 25.2.2004, správa o dodržiavaní ľudských práv za rok 2005, vydaná MZV USA, z 8.3.2006, Informácie z DVD

Encarta Premium Suite 2005, z dokumentu „Aplikovateľné postupy v konaní: Afganistan, 4.1.2006, vydané MV VB, 4.1.2006, „Afganistan známy a neznámy, všeobecné informácie“ - www.unhcr.sk z 20.1.2003, Operačné vyhlásenia - Afganistan, vydané MV VB zo dňa 4.1.2006, Správa MZV USA o dodržiavaní ľudských práv 2005, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva z 8.3.2006), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na vyhodnotenie dôvodov pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 17.7.2006 navrhovateľ uviedol, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu boli obavy z bratov zabitého veliteľa Faruk, nikdy naňho fyzicky ani psychicky nezaútočili, ani sa mu nevyhrážali, ale napriek tomu sa ich obáva, lebo sú pri moci v meste Baghlan. Faruk - veliteľ Sevrenej aliancie zabil počas bojov jeho brata, ktorý napomáhal hnutiu Taliban pred 9 rokmi. O rok neskôr Talibanaci obsadili oblasť, v ktorej býval, jeho otec udal Talibancom veliteľa Faruka, ktorý bol verejne odsúdený a popravený. Potom bol jeho otec a matka zabití pred 5 rokmi v dome bratmi veliteľa Faruka.

Druhým dôvodom, pre ktorý požiadal o azyl je bezpečnostná situácia v krajine pôvodu. Uviedol, že ak sa pridá na stranu súčasnej vlády, bude prenasledovaný Talibanami, ak sa pridá na stranu Talibanu, bude mať problémy s vládou. Žiadne problémy však s prívržencami hnutia Taliban nemal, taktiež ani so štátnymi zložkami Afganistanu. Bol členom strany Hizb-e-Islami, do ktorej vstúpil pred 9 rokmi a keď strana stratila moc v krajine, skončilo sa aj jeho členstvo v strane po páde Talibanu pred 5 rokmi. V hnutí nezastával žiadnu funkciu len sa zúčastňoval bojov za hnutie Taliban.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že bol tri roky vo väzení v meste Sheberghan v rokoch 2001-2004, bol zadržaný vojskami Severnej aliancie v meste Kunduz za to, že bojoval v radoch hnutia Taliban, bojoval neutajený, bez použitia masiek a v bojoch používal zbrane Kalašnikov a ručné rakety. Z väzenia sa dostal tak, že podplatil strážnika vo väzení, ktorý ho prepustil na slobodu a odišiel bývať k svokrovi do mesta Kunduz.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkoch pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a §10 zákona o azyle.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodíť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať v zmysle zákona o azyle za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky najmä vzhľadom na časové hľadisko, t.j. uplynutie 9 rokov od udalosti (incident násilnej smrti brata a vražda rodičov pred piatimi rokmi), následkom čoho sa obáva možnej pomsty zo strany bratov popraveného veliteľa Faruka, keď je nepochybné, že navrhovateľ sa v ďalšej časti svojej žiadosti odvoláva na všeobecnú situáciu v krajine pôvodu, podľa odvolacieho súdu

odporca nepochybil, keď dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal udeliť azyl nepovažoval za dôvodné v zmysle zákona o azyl.

V tejto súvislosti považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že i keď nebolo možné aj vzhľadom bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu primárne vylúčiť, že brat navrhovateľa a jeho rodičia sa stali obeťami násilia, a že navrhovateľ v dôsledku týchto udalostí a všeobecnej situácie v krajine pôvodu má strach o vlastný život, avšak akokoľvek je zmyslom azylu poskytnúť žiadateľovi ochranu, nejde o ochranu pred akýmkoľvek negatívnym javom v krajine pôvodu, pretože inštitút azylu je len jednou z foriem medzinárodnej ochrany, avšak nie je univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávnym postihujúcim jednotlivcom alebo celé skupiny obyvateľov najmä v dôsledku pretrvávajúcej zlej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu, ktorej obeťami sú predovšetkým civilní obyvatelia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. o/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi nebola nedôveryhodnosť navrhovateľa, ale nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. Preto ani námietky navrhovateľa týkajúce sa jeho nesprávneho vyhodnotenia ako osoby nedôveryhodnej neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia v časti o neudelení azylu.

V danom prípade ako správne uviedol odporca, navrhovateľ požiadal o udelenie azylu až v rozpätí 5 resp. 9 rokoch po udalostiach, z ktorej prameňa obavy navrhovateľa o vlastný život, preto nebolo objektívne možné na takýto dôvod žiadosti o udelenie azylu prihliadnúť. Preto bolo potrebné rozhodnutie odporcu o neudelení azylu považovať za zákonné a rozsudok, krajského súdu v tejto časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 219 OSP.

K vyslovenému názoru krajského súdu v napadnutom rozhodnutí, v súvislosti s aktivitami navrhovateľa v hnutí Taliban, keď s poukazom na známe hodnotenie hnutia Talibanu, takáto jeho činnosť mohla podľa krajského súdu svedčiť o možnosti použitia niektorej z vylučovacích klauzúl, odvolací súd považuje za dôležité uviesť, že povinnosť odporcu aplikovať vylučovaciu klauzulu vzniká až po tom, ako odporca zistí, že navrhovateľ ako žiadateľ o azyl spĺňa podmienky udelenia azylu. Použitie čl. 1F (tzv. vylučovacie klauzuly) Dohovoru o postavení utečencov (1951), ktoré je explicitne vyjadrené v § 13 ods. 1 zákona o azyle je teda závislé na predchádzajúcom zistení, že žiadateľ o azyl splnil podmienky inkluzie stanovené v čl. 1A Dohovoru o postavení utečencov (vyjadrené v § 8 - § 10 zákona o azyle).

Pokiaľ teda odporca nezistil existenciu dôvodov pre udelenie azylu, nebol dôvod na skúmanie podmienok aplikácie vylučovacích klauzúl. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že odporca takto postupoval a v jeho postupe odvolací súd nezistil z tohto pohľadu žiadne pochybenie.

Za dôvodnú však považoval odvolací súd námietku navrhovateľa, ktorý odporcovi vyčítal, že pre záver o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka vyhostenia podľa §47 zákona o azyle nedostatočne vykonal dokazovanie, resp. že jeho zistenia sú v rozpore s obsahom spisu.

Prekážka vyhostenia v zmysle § 47 zákona o azyle účinného v čase vydania rozhodnutia odporcu sa totiž vzťahuje typicky k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa o azyl do krajiny pôvodu, vzťahuje sa tak čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v celkom odlišnom čase, preto ak odporca vychádzal z informácií o krajine pôvodu, ktoré sa aktuálnou situáciou v krajine pôvodu nezaoberali, pričom v rozhodnutí absentuje práve popis situácie v krajine pôvodu, v čase týkajúceho sa reálneho návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu, bolo potrebné považovať rozhodnutie odporcu v tejto časti za nepreskúmateľné.

Tento nedostatok rozhodnutia napriek doplňujúcemu dokazovaniu (správami o krajine) neodstránil ani krajský súd, a preto odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku podľa § 220 OSP tak, že rozhodnutie odporcu v časti, v ktorej rozhodol o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom na závažnosť tvrdení navrhovateľa o neustále sa meniacej, ale neustále zlej bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu, preto bude potrebné aby odporca vyhodnotil bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu v nadväznosti na navrhovateľom predložené informácie o krajine pôvodu, ktoré odporca doplní o aktuálne informácie o krajine pôvodu so zameraním na vylúčenie prekážok, ktoré sú podľa navrhovateľa prekážkou jeho dobrovoľného návratu do krajiny pôvodu.

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Afganistane, (popis ktorých vo vzťahu k prekážkam vyhostenia podľa § 47 zákona o azyle v odôvodnení rozhodnutia odporcu absentuje) nebolo možné podľa Najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa o bezpečnostnej situácii vzhľadom na jeho vyslovené obavy sú neopodstatnené, resp. sa nezakladajú na pravde. Z tohto pohľadu sa podľa Najvyššieho súdu javí bez ďalšieho neudržateľným záver odporcu, že u navrhovateľa neboli zistené podmienky pre pozitívne rozhodnutie o tom, že sa na navrhovateľa vzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu v zmysle zákona o azyle.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu bolo v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak ho potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku ohľadne výroku v časti, v ktorej rozhodol odporca o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu nestotožnil, námietkam navrhovateľa v uvedenej časti vyhovel a napadnutý rozsudok zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľovi, ktorý bol čiastočne úspešný právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy konania nevznikli.

POUČENIE : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, dňa 24. júna 2008

**JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová